

„Застава“ излази сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 40 пот. на четврт године 7 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 2 кр. 98 пот. на четврт године 8 круна 75 пот.

За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: на пола године 1 круна, на цео годину 4 круне, а за стран. земље годишње 6 круна 50 пот.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Вечерњи лист.)

Издање „РАДА“ ДВОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића Администрација „Заставе“ налази се у кући, где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22. Дописе шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Рукописе не враћамо.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-контото 12008.

Можемо ли се са Бугарима споразумети?

Разговор са бугарским политичарима.

За време конгреса југословенских новинара и књижевника у Софији имао сам прилике говорити са више бугарских политичара и публициста. Разуме се по себи да сам удешавао разговор о питањима политичким, која данас највише занимају и српске и бугарске политичаре, политичким проблемима, које нисмо у стању ни ми ни они да решимо.

Одмах изјављујем, да је како мени тако и Бугарима тешко петљао јевик у почетку, све се страшећи, да не рекнемо једно другом тако нешто, што би открило онај страхан јаз у мишљењу, који нас је до сада делио. Тек касније, када смо се у верили, да морамо на крају казати један другом све оно што мислимо, ако у спште желимо да дођемо до праве теме, постасмо један према другом не искрени, већ отворени из морања. Када погледамо један друге у очи, читамо отуд, да би све нешто хтели да сакријемо један од другог.

Имао сам у три пут прилике да се разговарам о македонском питању са Бугарима и у сва три случаја сам у разним варијантама чуо једно исто, наиме да су Бугари себи створили такву интресну сферу у Македонији, која показује да ми с Бугарима не можемо ништа почињати док они не попусте.

Кроз све изјаве Бугара с којима сам се разговарао провлачи се непомирљивост Бугара у македонском питању.

Најотвореније сам се разговарао са једним млађим публицистом, с којим сам се са конгреса упутио у петљу у таковану „Градину“ шеталиште ван Софије. Била је згодна прилика да се отворено разговарамо: ишли смо са места, на ком се већало о оближењу а у лепој природи у петљи и с почетка у пријатељском разговору.

Кад је реч дошла на Македонију ту приметим на мом пријатељу Бугарину да се променио, као да му је непријатно било

почети говор о томе, но опет му се без сумње наметнула и та мисао, да се на крају ипак морамо споразумети у македонском питању. Разговарао се са мном са таквом важношћу као да решавамо македонско питање.

После дугог разговора о конгресу и неким тачкама нашег спора напоследку ми рече отворено:

— Ја не верујем у успех овог конгреса. На конгресу су главни Бугари и Срби и пре него што се споразумемо на политичком пољу, нарочито у питању Македоније не може бити говора о никаквом споразуму ма на ком другом пољу.

— Јест, и ја сам тог уверења, рекнем му ја. Док се не споразумемо у македонском питању тешко да ћемо моћи икакву успешну акцију предузети на културном пољу.

То је био увод за разговор у ком ми се брат Бугарин исповеди

— Зашто ви Срби толико упирете очи на Македонију, кад вам она није потребна? упита ме он и настави. Вас Срба има до десет(!?) милиона а нас Бугара само пет. Ви имате слободну Србију, Црну Гору, па Босну, Хрцеговину и Хрватску, Далмацију, где се свуд говори српски.

Ја му одговорим да све то није српско — Знаш ли да ће брзо бити ваше — рече ми лаконски.

Ја се насмејем на овај оптимизам брата Бугарина и он ме донекле разумеде.

После дужег размишљања настави он — Ви Срби и немате никаквог права на Македонију. Сав народ у Македонији је уз нас. Они се називају Бугарима.

— То је тако нетачно и непојмљиво ставиште, рекох му ја, да ако ви овбиљно сви тако мислите, онда би боље било и да не тражимо један другог.

Он се насмеја као јачи кад је уверен да има право

— Од Охрида повуците праву линију преко Шар планине и Косова свуд живе Бугари.

— Па у случају поделе не би нам више

— Е, па ништа! — рекох најзад и сам кроз смеј, возио сам се ја кећ и на таквим железничким возовима. Има и у нас таквих возова, са којих се може саћи и брати уз пут цвеће, н. пр. онај што вози од Новог Сада преко Стара Бечеја у Сенту и натраг. На томе сам се једаред возио од Мола до Н. Сада од 8 до 10 изјутра па до пола 3 сах. после подне; а да сам сео био у то време на коле боља сељачка кола, бих стигао у Нови Сад пре од железнице...

— Јагодина! Два минута! — прекиде нас разводник (кондуктер) кад воз стаде у станици. И још једанпут: — Збогом! и: до виђења! — и ја се нађох у железничким колима.

И не прође затим ни пун сахат, а ја стигох у — Лапово.

Лапово је градић у крагујевачком округу. Одавде се одваја железница за Крагујевац. Преко пута од саме железничке станице налази се врло лепо уређена државна свилара, која сведочи, да се и у Србији сад већ озбиљна брига поклања гајењу свилене бубе. По стечену обавештењу, народ има од ње двоструке користи: један део заслужује радећи у свилари, а други продавајући галете, којима је цена готова, као и у нас, од 1—2—2 и по круне.

После подне око пола два сахата полази воз за Крагујевац, да након читава два сахата возње стигне у Крагујевац. Г. Дражо је имао право! Крај брзине овога воза, могао би човек доиста да се силази да бере цвеће, па опет да се даље вози — тако је спора возња

ништа дали? запитам га ја сасма одбијајући овај тон којим је ово изговорио.

— Ми би вам дали санџак, Косово поље и Приштину, оно је остало наше.

— Па ни Скопље нам не дате?

— Па Скопље је наше.

Исто тако сам се разговарао и са другим представницима бугарског јавног мњења. Када сам почео о том истом говорити и с једним бугарским историчарем он се позива на блиску историју, на кнеза Михаила како је сам кнез Михаило издавао бугарске народне песме из Македоније, дакле и сам кнез Михаило је признавао као бугарску покрајину. Позива се даље и на Михајлову поделу Македоније, по којој би Србији припао санџак са Косовом.

И са осталим публицистама и политичарима, с којима сам се разговарао, ни сам могао ни у једној тачци у питању Македоније да се споразумим. Њихово схваћање највише карактерише, што они безусловно траже сву Македонију за себе, али пристају на аутономију Македоније. Зашто? Зато, што Бугари граниче са Македонијом, имали би у случају аутономије, сва средства за бугарску пропаганду, док Србија и Црна Гора од свега тога неби ништа имала.

Бугари траже слогу с нама не да се братски споразумемо, већ да им помажемо у њиховим шовинистичким тежњама, те да добију и њихово и наше.

Патријарх Бранковић и велики жупан Зака.

Вршац, 14. августа 1906.

Свуда се надају бољим данима и на многим местима пође на боље, само наш Вршац између свију остао је натраг, јер код нас је и данас велики жупан М. Зака, који је Богу хвала већ 4 разне владе служио. Он седи још увек на жупанској столици, па у друштву са Георгијем патријархом кује планове, како да омете у раду њима омрвнуте — радикале. Патријарх Ге-

на њему. — Зашто? То зна Бог и — машиновџа!

А како у Србији на железничким возовима има прилично американства, т. ј. како је тамо обичај, да се силази и пеће на воз, и иде из вагона у вагон по вођи и кад воз већ иде — то је и мени, као и сваком другом путнику, од вође било, да овда овда свиђем с воза и да — »берем цвеће«.

Најзад после 3 сахата зачух у колима, где беше пуно путника одраслих и велики број деце: — Мама, бабо, ево Крагујевац!

И доиста, Крагујевац се већ из даљине види, кад погледаш на десно из вагона возећи се из Лапова. А највише упадају том приливом у очи: Нова саборна црква, зграда окружног начелства, парни млин и др.

Ал' већ о појединостима мало после.

Чим воз стаде, извиђох и погледах по гомили света, што је на перону. Кад ал' у гомили стоји и испитујућим погледом гледа на воз мој учитељски друг и давнашњи познаник и пријатељ г. Јово П. Јовановић, учитељ крагујевачки и уредник учитељског листа »Просвете«.

И након срдачна поздрава, седосмо на фижакер и одвезосмо се у доиста господски хотел »Таково«, где узех собу и оставих своје ствари. А затим, одма после облигатне црне кафе, одосмо, да разгледамо Крагујевац.

Одма преко пута од »Такова« је у лепој величанственој згради смештен Крагујевачки и Кредитни Завод, а недалеко одавде је

ПОДАСТАК.

ПИСМА С ПУТА.

XVII. У Крагујевцу.

— Сутра, дакле, у Крагујевац?

— Да, сутра, ако Бог да, у Крагујевац; где је оно некад Квиз и Господар Милош: господарно, судио и учио — како то о њему вели познати српски књижевник Милићевић у своје знаменитом делу: »Кнежевина Србија«.

Тако се разговарасмо за вечером, уочи мог поласка из Јагодине у Крагујевац, ја и г. Дражо, наставник и васпитач интернатске оmlадине мушке учитељске школе јагодинске.

И сутра дан тачно у пола 11 пре подне, већ обојица бесмо на железничкој станици јагодинској, чекајући нишки воз.

— Одавде ћете брзо до Лапова — рече г. Дражо; ал' од Лапова до Крагујевца, ту ће ићи већ мало спорије, — додаде он смећећи се.

— Како то? — упитах га изненађено.

— Ето, тако. Воз, што иде од Лапова до Крагујевца, толико је спор у ходу, да можете уз пут комотно силазити с њега, те брати цвеће и омет стићи и возити се даље — говорио је он даље смејући се.

— Е, баш тако, тако!.. Ха! ха! ха! потврђиваше казивање г. Дража други наставник учитељске школе, па и други путници, што се нађоше с нама на станици.

оргије и жупан Зака радили су рукама и ногама да не буде народног црквеног сабора, а ако већ мора да га буде, то да поставе жупана Заку за краљевског комесара, јер он је већ и иначе комесар код текелијиног фонда, који је на незаконити начин одувет од народне управе.

Но, није им упалило, ма да је отац Георгије трчао чак у Гастаји купку да приволи грофа Карачоња, да овај преко свога шогора Андришија то спроведе. Ни хове нађе изјавовише се и сабора ће бити и без њихове воље, те се и наш сабор спасао негодно краљевског комесара који би ометао рад сабору за љубав патријарху Георгију ако се велика. И жупан Зака, проиграо за време криптофијеве ере, он не мисли да иде у заслужени мир, већ по начину патријарха Георгија отеже до је сени, а међутим побринуо се да иду де путације министру у Пешти те да умоле да га још и даље оставе, та ваљда ће патријарху Георгије приредити још коју прославу, а он ће и опет присилити његове магистратске савете да оцу Георгију чиститају прославу (јубилеум) и ако у тима магистратским саветима седе већином срби.

За време избора за државни сабор, радио је рукама и ногама против народног кандидата Др. Славка Милетића, да се умилди шовенима а уједно да се препоручи за краљевског комесара за српски народни црквени сабор. Као што сам рекао и оцу Георгију и њему изјавовише се наде, а отац Георгије неће имати прилике да до ставља влади, преко великог жупана своје измишљотине. Представништво у Вршцу (као што се чује) упитаће јавно у седници, како је то могуће да један велики жупан служи непрекидно 5 влада са разним програмима, а нарочито да један Криптофијевац служи на врху политичке службе и данашњу коалирану владу. Велики жупан Зака кандидоваће се за посланика на нашем народном црквеном сабору, али сумњам да ће се наћи и један срез у којем ће он моћи да продере, јер на том пољу биће врата за њега сасвим затворена.

Истинко.

Клеветник.

Човек се познаје у својој — наготи. Тако и др. Полит. Читајте му сваки став и загледајте му у душу. Он је најбољи, најпаметнији, оно све остало не ваља. Тако он пише о себи и о другима!

на десно кроз улицу а на великом простору величанствена у модерном стилу полигнута зграда: окружно начелство, којом би се и један Беч могао поносити, тако је угледна споља и лепо уређена изнутра.

Ту је доле судско одељење, а горе су окружна звања смештена, па и обрзани школски одбор са писарицом окружног школског референта.

Крагујевац је главни град у крагујевачком округу и има (с војском) до 20 000 становника. Рачуна се по броју становника у треће место у Србији.

Крагујевац је био престоница кнезу Милошу и — кратко време — Михајалу.

У околини је највеће брдо Жежељ, а на мањим брдима су виногради.

Са т. зв. Циварског Брда врло је леп видик на Крагујевац и другу околину му. На ово брдо излазе Крагујевчани чешће ради разонођења.

Западно од Крагујевца види се фабрикарско пекарница, где се с јесени кува пекмез, а иначе се у њој праве бурад за пекмез и меље; а суши се и грађа. Дрво се осуши ту за 24 сак.

Још се ту виде две велике касарне, лабораторијум војне фабрике и подофицирска школа.

Тамо изнад села Рамаћа дижу се Рамаћска Брда, огранци Рудника, а тамо у даљини види се и врх самог Рудника.

Југозападно су: Гледићске Планине, а на истоку: Црни Врх, где је била жестока борба 1809. г. Те године се подиже Гушанац Алија, да пороби Крагујевац и зароби Карађорђа у Топола с породицом му заједно. Али га тада дочека из заседе чувени јунак из села Страгара, Танаско Рајић и многе Турке погуче, а остатак побегне у Јагодану.

(Свршиће се).

Од кад сам дошао у Нови Сад, ни је данпут нисам прошао, да ме није зајео. Што год је знао из мог приватног живота није оставио, да није изнео изврнуто на пазар. И сад он треба да ми буде у јавности — судија, поводом тужбе дра Рокнића због једне депеше у „Бранику“

Ја сам саветовао дру Рокнићу, да није вредно да потеже ову ствар, јер наши судови нису тако скрупулозни. Изгледа, да се у том по извесном систему ради. Не би хтели судови да им многи досађују с оваким тужбама, а таквих би дао Бог! било доста. За то сам дру Рокнићу у напред прорекао судбину његове тужбе. Зна то др. Полит, какви су наши судови па зато и насрће! За то свако, ко има посла с овим револвер-журналистом, треба да другим путем тражи себи задовољштине једнаким оружјем. О дру Политу се бар има шта писати.

Вели др. Полит, како сам насео са др. Рокнићевом тужбом. — Питам др. Рокнића, нека потврди, е да ли му нисам саветовао, да се окане своје тужбе. Знао сам ја, да је то увалудан посао, али кад мој друг тражи од мене жртву, ја му нисам могао одбити. По његовој изричној жељи послужило сам се и рекурсом на вишу власт. Можда — узаман!.. Доказ томе је при тужба Цанбауера против Јошке Мјера. Но зато ипак у души правнајем, да је оно у вреда и клевета, што је у оној „Браниковој“ депешу угледало света. Забадава ће ту др Полит превртати очима. Вајага није га ни увредио, а није ни клеветао, већ само „објективно“ критиковао! Лепа објективност!!

Такав је и према мени. Ја у име новосадске црквене општине иштем да магистрат дозволи, да се у Николајевској порти буши артески бунар. Магистрат дозволи само у дубини од 120 метара. Против тога уложим призив. Сад ми подмеће др Полит да сам водио парницу и исту — изгубио! Колико неваљалства и покварености. — Ни корова од парнице, по дру Политу треба — изгубљена парница! Па сад зар то није клевета?

Други случај! Лалићка општина ухвати свог бившег председника, да није чисте рачуне положио. Тужа га још покојном устарабарском административном одбору. Овај опет у том председнику има свог присталицу и на предлог дра Полита не осуђују га на повратак задржаног новца, већ упућују ову ствар на пут парнице. И сад општина долази к мени, да јој водам парницу, јер др Полит — чувен правник — и његови устарабари не могу да реше ову ствар. Пре но што сам примио ову ствар, изриком сам нагласио иза сланицама црквене општине, да се само тако примам, ако ми општина подмири сав готов издатак, што ћу ићи у Хоцаке и Сомбор, јер наши судови само онолико досуђују, колико припада једном адвокату у месту. У овој парници имао сам пет рочишта у Хоцаких и две у Сомбору. И да богме имао много готовог издатка, које суд у Хоцаких и Сомбору није хтео према противнику досудити. И сад је пао овај издатак на општину, што ова сад неће да усвоји, већ би хтела да мој готов издатак редуцира на подвоз железницом. Међутим ја сам морао плаћати по обичају своје кандидату за сваки пут и посебну награду и готов издатак за храну, за подвоз. И сад ту нашу приватну размирицу износи он на пазар тако, да сам парницу водио и изгубио. Међутим је противно случај, ја сам парницу добио, само су судови према противнику мало трошкова досудили, те се спор због наплате између мене и општине створио. И ову моју чисто приватну ствар потрза он по јавности клеветајући ме — неистином, да сам парницу изгубио.

Напада ме и због парнице против земљорадничких задруга. Ту је парницу одлучио саборски одбор и ја сам према одлучи саборског одбора поступао. У тим парницама добио сам ја само свој готов издатак и ништа више. И сад др. Полит пише, како су чланови саборског одбора ишли мени на руку, да дођем до једне парнице више, у којој су ми парнички трошкови у великој висини досу-

ђени. А баш противно је истина, што му у свако доба доказати могу. Но он се не стиди и против мене и против саборског одбора лажи износити.

Вели остао сам дужан школског приреза у Вршцу Међутим ја сам школски прирез сав исплатио, док сам у Вршцу стањовао. Но вршачка општина је потраживала и после тога, да на имање у Вршцу плаћам. Ја то нисам држао да је оправдано и саборски одбор поводом мог рекурса решио је, да имам у Новом Саду плаћати тај прирез на вршачки посед за оно време од кад сам у Новом Саду. И ја сам овај прирез у Новом Саду и платио. Па шта хоће сад др. Полит?

У носу сам му, што сам му отерно све прљаве трагове... Јерикогла, Лебла, прасице и т. д. А имам још неке пригодице. Ако жели, могу га послужити. И сад у срдитој немоћи не зна, како да ми се освети!

Дао Бог, па се види сва поквареност његова. Хтео је два мандата и 70 хиљада, пак је после спао на 10 комада прасица! Човек скроман, па се задовољио са мањом — свињаријом. И сад шта остаје дру Политу, већ да пише коверације, да подрађује прасице даљским кукурузом. Али узаман упињање у дра Полита. Прасици су поједени, а репови су остали. Појео их је он, а није платио. Сад би он могао онај кукуруз из своје „духовите“ коверације појести сам, кад га је већ поручио Прасице није поручио, али их је — поручао, па нека поруча и кукурузе

Ешпереш, ешпереш,
прасећу љагу не ешпереш!

И сад после свега овог шта је заслужио др. Полит за његово опскурно писање, већ да му кажем и опет, да је клеветник

Срамота и брука!

Др Бранко Илић.

Политички преглед.

Заједнички прорачун и поравнање Аустрије и Угарске. Рада тога, што ће се делегације састати октобра месеца, потреба је, да угарски и аустријски, као и заједнички министри што пре отпочну ветиати, да би утврдили заједнички прорачун. Како будимпештански листови јављају, саветовања ће — по изричној жељи краљевској — отпочети већ идуће недеље у Бечу. — Што се пак тиче поравнања, горњи листови пишу, да ће већање о овом почети у октобру у Будимпешти, када буду на окупу и делегације и то под председништвом краљевим. У Бечу се надају да ће пре доћи до поравнања, када на саветовању о овом буде присутан и краљ

Политичка странка у Црној Гори. У недељу 20 августа биће на Цетињу велики збор ради конституисања народне политичке странке. Ово је прва политичка странка у Црној Гори, од како је Црна Гора добила устав. Одбор, у коме су угледни грађани и чиновници, издаће проглас на народ, у коме ће повати све Црногорце, да ступе у ову нову народну странку.

Прилике у Русији. У Русији политичко стање бива све мутније, излаза из садањих замршаја не може нико да сагледа. Покушани атентат на министра председника Столипина неће донети никаква обрта у политичком приликама. То доказује и изјава министра председника Столипина, који је рекао, да насиље неће принудити владу, да отступи од свога утврђена програма. Убијства неће застрашити владу, да употребљава најстрожија средства против револуционара. Влада међутим ће свагда умети разликвати опозицију, која се креће у границама закона, од непријатеља реда, који хоће да униште законе. Сви непријатељи реда биће најстрожије гоњени. Иако влада има довољно средстава, да стане на пут атентатима — ипак јој то није главни смер. Њена прва задаћа је, да спреми законске предлоге за државну думу и да реши најпотребнија питања с помоћу законитих средстава, које јој стоје на расположењу. Сва-

ни покушај револуционара, да је спрече у овој намери, остаће безуспешан.

После атентата на Столићина саветовали се и вође свемоћне дворске странке о даљем правцу политике. Предлог, да се успостави диктатура, није примљен, јер ни диктатура не би била на пут револуционарама. На овом саветовању није дошло ни до какве одлуке, те ће се саветовање ових дана продужити.

Значајна је одлука тајног друштва „Смрт за смрт“, које стоји у служби револуционара. Ово хоће насиљем да одговори на насиља. Тако је сада после атентата на Столићина послало уредништву „Страна“, листа надетске странке, писмо, у коме јавља, да је вође кадетске странке: Петрунковић, Родићева, Миљковица, Хасена и Вишавера озудило на смрт, да би се осветило за атентат на Столићина.

Значајан обрт у политичким приликама може да изазове царев ував, којим дозволује, да се земље крунине продају сељацима, који немају посела. Ако овај поступак царев задовољи сељаке, тада ће много ослабити ствар револуционара. Међутим могуће је, да ће овај поступак царев само још повећати прохтев сељака на земље и онда би опет остало све, као што је и данас.

Вести из места и са стране.

Прилике у беловарском кредитном заводу.

Г. др. П. Белобрк, адвокат у Беловару, пише нам поводом писања у нашем листу о неким приликама у беловарском српском кредитном заводу:

Вративши се са тронедељног одсуства упозорен сам на допис из Беловара у цењеном листу од 21. јула о. г. бр. 148., па пошто се у истом напада и на мене, молио би вас учтиво, да истину за вољу изволите уврстити ово пар редака: На 19. јула 1905. закључио је одбор српског кредитног завода у Беловару под мојим председавањем, да се заводски књиговођа Антоније Орлушић, кога је завод из пре постојале задруге као књиговођу примио, јер нема квалификације и јер није разгранатом послу завода дораслао, смени и да се постави на то место потпуно стручан и спреман књиговођа, а Орлушићу обзиром на његову фамилију да се уз досадашња конорар преда место благајника.

Овај је закључак по управнику г. Милану Бакићу књиговођи саопћен и он се с њиме сагласио.

На 26. јула 1905. управнио је исти књиговођа на мене увредљиво писмо, у коме је тражио, да сазовем нову седницу одбора, у којој би он са одбором на ново ствар гледе места уредио.

То писмо предао сам управнику Бакићу, да са члановима одбора у конференцији поступак Орлушића прегресе, а уједно сам сазвао прописну одборску седницу.

На тој седници изнео је члан одбора равнајући учитељ Шарчевић предлог, да се преко увредљивог писма Орлушића, јер да је то ствар, која се приватно тиче само мене и Орлушића, пређе.

Ово становиште, које је прихватио и од одборника Севера и Боговића чинило ми се то чудније, што сам међутим и ја и управник ушао неким некоректностима књиговође у траг и о томе исте одборнике известили.

Ставио сам предлог, да се Орлушић обзиром на своје некоректности сасвим отпусти, а пошто тога одбор прихватио није, него је хтео ствар изравнати тако, да ме Орлушић моли за опроштење, то сам положио своју председничку и одборничку част и од онда па све до изванредне скупштине, која је 25. јула 1906. одржана, нисам се у прилике српског кредитног завода уопће мешао, — осим што сам према налозима одбора као правни заступник завода потребне кораке предузимао. — На скупштини од 25. јула 1906. гласовао сам као акционар уз остале овде виђеније Србе проти поступку новог одбора за то, што тај поступак по својој најбољој савести држим непатриотичним.

На 31. марта 1906. одржата је редовна годишња скупштина завода, за којој су међу осталима изабрати као одборници и: Нисо и Јоцо Север те Томо Боговић.

Кратко време иза тога положила су ова тројица своју одборничку част и са неколицином других акционара, затражили сазив нове скупштине са дневним редом: скидање старог управног и надзорног одбора и избор нових одбора.

Пошто се прилике у заводу од 31. марта 1906. нису биле ни у чему промениле, сматрао сам и самострам сазив нове скупштине по завод и његов кредит штетним, а и штатутима завода, који прописују

да се одборници бирају на три године, противним, па сам то становиште и на компетентном месту објаснио.

Као што из целог видите нити је мене ко из завода јурио, нити ме може јурити, а нису изјурили ни г. Милану Бакића, јер га је и нови одбор као управника завода и као најјачег акционара, који је завод основао оставио.

Зафаљујући вам на предусретљивости и поздрављајући вас бљезим се с особитим поштовањем Др. Перо Белобрк.

Народна књижевница.

У Шајкаш-Сентивану одржана је 13. (26.) августа у недељу ратарска забава. Ове забаве чист приход намењен је на оснивање српске народне књижевнице, која би била друга срп. народна књижевница у целој Угарској, односно прва ратарска књижевница, с којом би била у вези школа за аналфабете. Оважности ове књижевнице није потребно ни да говорим, јер то ће сваки трезвенији човек моћи сам пресудити њеној важности, који иоле зна наше прилике у којима се ми налазимо у Угарској. Због њене важности апелујем на све родољубе српске, а особито на омладину српску, да оснива народне књижевнице. — Ова забава особито је била лепо посећена. Ту се слегло и старо и младо, да се наужива у српским песмама. — Програм ове забаве особито је лепо испало. У првој тачки говорио је врло жарким говором г. Звизна Стојановић учитељ „О важности српских народних књижевница“. Врло је лепо отпевао својим пријатним гласом „соло“ Бајић: „Укор“ Лазар Дујић гимназијста, који још сада показује да има дара за уметност српских песама. Добро је отпевао Никола Милинов српску народну песму „Јаде једна Јерина Госпођа“. Ова је песма многим слушаоцима и сузу на око навукла. Доста је складно и омладина ђурђевачка, која је суделовала на овој забави, отпевала две-три песме. Све су песме врло лепо изведене, а песма последња: „Коло српских народних песама“ особито је отпевана. Човек се просто мора дивити овој вештини, коју је показала ратарска омладина у тој песми. Из ове песме наступила је играња. Дивно беше кад се народ ухватио у коло. Ту је момак до девојке, па и гдекоји се старац до баке ухватио, да прогресу своје старе кести. Мимички подвизују, девојке подикују, веселе на све стране. Тако је то трајало све до зоре, са малим прекидима. У зору се повратише сви кућама својим са урезаном лепом успоменом у срцу на тај дан. — Још једном се обраћам на омладину српску, да приређује забаве ратарске, да и наши ратари могу чути лепу српску песму и уметност, а приход од истих да употребљава на оснивање српских народних књижевница, које су нам потребне као сунчана светлост.

Миливој Николић,
учитељски приправник.

Господарска изложба у Загребу.

Господарску изложбу у Загребу отвараће свечано бан Пејачевић у суботу 19. августа (1. септембра) у 10 сати прије подне у присуству позваних гостију и грађанског одбора, коме је на челу гроф Кулмер. — Образован је и одбор за станове, који ће за вријеме изложбе бити отворен у улици Марије Валерије бр. 5. приземно, од 8 сати јутра па све до оно доба вечања докле долазе железнички возови. На изложбеном простору точиће се само домаће пиво, коме је установљена цијена чаша 16 потура, врчу 26 потура.

По одобреном закључку новинарског одбора саопћено је уредништвима новина следеће: Добиће сва г. г. унутрашњи чланови уредништва сталне улазнице за ванске чланове добиће свако уредништво на сваку недељу по један блок. Умољвају се с тога уредништва, да што прије пошаљу изложбеном уреду попис унутрашњих чланова уредништва са фотографијама у формату посјетне карте, на фотографији нека се напише и име, да се перманентне улазнице наине издати могу.

Шта се увози вагонима у Босну?

„Српска Рјеч“ пише под тим насловом: На ово питање знала би најтачније одговорити владина статистика, која је неки дан издана и то само на немачком језику. Из ове књижнице видимо, да се н. пр. увози на велико: жито, брашно, кафе, пиринач, шећер, гвозђарије, конопци и т. д. Осим ове мртве робе, увозе се и коња, мазе, говеда и други безсловесни створови. Све је ово, и ако не потанко, било познато нашем свету, али да нам долазе чељад из бела света вагонима и то непознати и непознана, шта више за наш народ и земљу у највећој мери штетна, то је у овој благословеној земљи најновија новост. Чујте, али се не чудите: Неки дан, уочи Преображења, дођоше цуна два вагона милосрдних сестара у нашу добросрећну домовину!!! Нека нам рекне наш за невољу друг „Н. Д.“, да ли ће и оне ширити србајанску пропаганду?!

Отпадници од вере.

Приликом расправе уредника сарајевског „Н. Д.“ тврдио је исти, да се на темељу „буле“ папе Пија IX. из год. 1856 сматра сваки католик отпадником од вере, који чита књиге и листове, чији је правац противан католицизму. Услед тога називае он ту житељицу, гђу Анку Топићеву, отпадником од вере јер је сарајница „Босанско Херцеговачког Гласника“. Наводећи један чланак у 7. бр. тога листа, тврди, да је сваки католик отпадник од вере, који ово чита и да се не би смео закопати на католичком гробљу. По здравом разуму и логици према горњој тврдњи отпадници су од вере: Шгадлер, Шегвић, Шарић и још некоји „велечасни“, које је Шегвић навео, пошто су читали „Шгадлеријаде“ у „Гласнику“, те се не би смели закопати на католичком гробљу, осим ако немају какве нарочите протекције код гробара.

Брзојави „Застави“.

Стягли 17. августа.

Хрвати и Босна и Херцеговина.

Загреб. Опћинско веће усвојило је резолуцију, по којој се умољва владар, да у смислу државног права, народног права, закона и краљевске диплом, који зајемчују тежње хрватског народа, Босну и Херцеговину присаједини Хрватској, Славонији и Далмацији и тако успостави стародостојну Хрватску Краљевину под узвишеном хабсбуршком династијом. Сва опћинска заступства се позивају да донесу исте одлуке и да их брзојавно пошаљу Његовом Величанству на дан, кад ступи ва босанско земљиште

Ш т р а ј и.

Петрошев. Страја рудничара прихватила су и радница у рудницама у Петрошеву и Вучјем долу. Рад је свуда обустављен. Страјкачи су одаслали изасланство у управу, које је овој поднело услове, који нису усвојени. Влада мир. Власти настојавају да дође до споразума.

У б и ј о т в а.

Кијинда. Ноћас је кроз прозор убијен угледан грађанин овдашња Каранчев. Сумња се на оптуженог кочијаша.

Сегсард. Угледни грађанин Шиољер убио је у свађи своју жену са 5 метака. За тим се и сам убио.

Пут краља Фрање Јосифа.

Ишл. Краљ Фрања Јосиф југрос у 5 сати 40 мин. отпутовао је у Тешен.

Прилике у Русији.

Петроград. Нервозност царева сваки даном је све већа. Само молбама позваних има се захвалити, што није положио круну.

Одеса. Ноћас одржали војници велике револуционарне зборове. Више официара је држало револуционарне говоре, у којима су захтевали, да се оружје употреба у корист народне ствари.

Москва. Вођа социјал-револуционарне групе је ухапшен.

Т р г о в и н а.

БУДИМПЕШТА, 30. августа 1906. Оригиналан дневни извештај будимпештанске филијале Српске Банке. Са будимпештанске житне и продуктивне берзе.

Данас је продато у готовој роби:

П ш е н и ц а :

Потиска 100 мтц. 81 по 15-30.
Пештанске оквине 500 мтц. 80-5 по 14-80.
(Све се цене разумевају за 3 месеца).
Раж 400 мтц. по 11-60.
Јечам 200 мтц. по 12-15 (каса).

З а к љ у ч и

Пшеница за октобар 1906. К. 7-24—7-25
" " април 1907. " 7-53—7-54
Раж за октобар 1906. " 6-19—6-20
Зоб за октобар 1906. " 6-77—6-78
Зоб за април 1907. " 6-85—6-86
Кукуруз за август 1907. " 5-99—6.—

ЗА МОЈУ СТАКЛАРСКУ РАДЉУ
потребујем

једног млађег помоћника.

Ступити моше одма.

ТОША АЛАЧУРИЋ
Нови Сад.

Овим свима сродницима и пријатељима јављемо, да ћемо нашој милој и неваборављеној кћери

Јованки Попов,
рођена Гргуров

у идућу суботу 19. августа, (1. септембра) 1906. давати годишњи парастос у месној св. цркви у пола 11 сати пре подне. У Госпођинци 14. (27.) августа 1906. год.

Родитељи:

1120 2-3 Софија и Глиша Гргуров.

ЈАВНА ЗАХВАЛА.

После тешког удара који ме је смрћу моје никад неваборављене супруге

СОФИЈЕ,

која је у болници земунској, где је дошла да нађе слакшања у претешкој бољи својој, дана 12. августа о. г. преминула; — једва се мало прибрах, да се овим путем захвалим свима пријатељима и познаницима, који су супругу моју Софију до гроба испратили.

Нека је варањита хвала пречасном г. протојереју Николи Савићу парохи и администратору протопресвитерата земунског, затим врлом пријатељу и другу из младости моје: Максиму Живковићу парохи ново карловачком, надаље часној г. г. свештеницима земунским: Марковићу и Константиновићу као и г. г. учитељима: Бурђевићу и Петровачком, који су супругу моју умилно и са осећајима живог саучешћа у св. храму опојали.

Хвала нека је посебно госпођи Љубици, супрузи пароха Максима Живковића, која је као верна пријатељица моје супруге, са својим супругом посећивала је у тешкој бољи њезиној; а тако исто и штованој породици г. Филипа Николића, трговца земунског, која је исто тако у болести јој посете чинила, те у последњим тренутцима живота њезиног наделила се уз мене и моју породицу — нека је срдачна хвала.

Напоследку најтоплију хвалу моју нека прими сво грађанство и чиновништво града Земува, које је са својом породицом мојој супрузи последњу почаст учинило и до хладног је гроба испратило, те мени и мојој породици саучешће у тузи мојој — изразити изволело.

У Крчедину, 15. августа 1906.

У име ожалостане породице:

Стеван Јанковић
парох, као супруг.

1131 1-1

ТРГОВИНА МУШКОГ И ЖЕНСКОГ ОДЕЛА

Леополда фридмана

у ЗЕМУНУ

потребује једног млађег вештог помоћника, који српски, немачки и мађарски говори. Оферти са фикс платом. Ступање одма.

1129 1-3

ТРЕБАМ КОНТОАРИСТУ

који је изучио трговину, а да је вешт коресподент у српском, мађарском и немачком језику. — Првенство имају они, који су били код политичне општине као чиновници или су радили у адвокатским канцеларијама. Оферти се имају поднети на српском, мађарском и немачком језику.

Ступање одма.

Ђорђе Ивковић.

власник
парне штампарије и књиговезнице
у Новом Саду.

1180 1-3

Нова српска конфекционална радња.

СРПСКА ПОМОДНА КОНФЕКЦИОНАЛНА РАДЊА

И. И. МОМИРОВИЋА

У НОВОМ САДУ,

ГЛАВНА УЛИЦА БРОЈ 3. 1128 2-12

Препоручује своје богато стовариште за јесењу и зимску сезону, у најновијој и најелегантнијој фавони, женској и мушкој конфекцији, нарочито сам слободан врло поштовану женску публику најљубивим начинити на моје укусно велико стовариште КОСТИМА, женских енглеских и француских готових ШОСОВА, сваковрсних најмодернијих БЛУЗА и ХАЉИНИЦА за девојчице, као и ВЕЛИКИ ИЗБОР ОДЕЛА за БАКЕ, све по најумеренијој солидној цени.

Нова српска конфекционална радња.

У здравственом погледу је Ројички

„TEMPERQUELLE“

свакво најбоље пиће за освежавање.

Велико стовариште за Угарску:

Joseph Hoffmann

Budapest, Bathory-gasse 8.

974 2-2

МОЈУ САРАЧКУ РАДЊУ

преселио сам у кућу
госп. Каре Радовановића

(бивша Јована Шомана)

у Дунавској улици бр. 10.

У НОВОМ САДУ мес. августа 1906. г.

1118 2-3 Теодор (Бошко) Никетић
сарач.

МАШИНЕ. Имам на про дају 3 машине за плисирање и гувернирање хаљина, женски блузна и целих плафрока до 150 сантиметра дужине.

Машине су најновије системе удешене су с штоглови и гасом. Купци нека се обратe на мене подписану где могу машине видети и цене дознати!

Марија Телфл

Српска ул. бр. 8. Панчево.

1121 2-3

ПОМОЋНИЦИ шпецерајске и деликатесне струке, старији и млађи, траже се за Београд. Рефлектанти морају бити у сваком погледу ваљани и за препоруку. Старији евентуално за пословођу а уз врло добре услове.

Повуде треба слати друштву „Привредник“ у Загребу 1117 2-3

МИЛАН ИВКОВИЋ

НОВИ САД

потребује једног галантеријског помоћника, који разуме дечије играчке и кина сребро и да се може и за путника употребити. 1128 2-2

МОЛОВ Сајдлицки прашак

Само прави кад свака кутија и сваки прашак заштитну марку и подпис А Молл носи.

МОЛОВ САЈДЛИЧКИ ПРАШАК је за оне, који пате од стомака ненадмашно средство, јер јачају стомак и успешно делују на варење и пријатно је средство против затворене столице, те испред свију других пургатива, пилула, говких вода итд. имаде првенство.

Цена је оригиналној кутији 2 крупе.

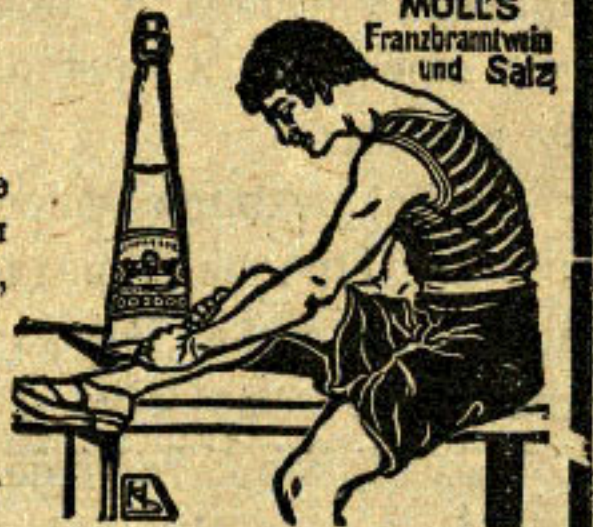
Фалсификати се судски прогађају.

Молова Францова ракија са соли

Само прави кад свака боца носи заштитну марку А. Молла и кад је са оловном пломбом затворена.

МОЛОВА

Францова ракија и со је особито средство за мазање код севогана, аглавкова и при навесу најбоље кућевно средство, јер успешно јача мускуле и нерве. Цена је пломб ориг. флаши 1 кр 90 пот. Главно отправништво од апотекарај

А. МОЛ, ц. и кр. дворски лиферант

БЕЧ, Тухлаубен 9.

У стовариштина провинције треба искати искључиво препарате А. МОЛА. 653 10-104

КО ЖЕЛИ

јефтина и добра одела

како за мушке и женске тако и за децу

која су за наступајућу сезону већ приспела може се набавити једино у

првој и највећој српској трговини готовог одела

СТЕВАНА Ј. КАПАМАЦИЈЕ

главна улица број 25. У НОВОМ САДУ главна улица број 25.

Нарочито за ђаке велики избор а цене јефтине.

1110 3-3